

**Helsesenter for
papirløse migranter**

 Røde Kors Bergen

Årsmelding 2018

Innhold

Innledning	3
Hovedmål og tiltak	4
Helsetilbud	4
Pasientoversikt	5
Antall	5
Kjønn/alder/nasjonalitet	6
Henvendelsesårsaker	7
Frivillige	8
Antall	8
Nye frivillige og venteliste	10
Avholdte arrangement og aktiviteter	10
Overtakelse av Bergen Røde Kors og Stiftelsen	
Kirkens Bymisjon Bergen	11
Informasjons- og mediarbeid	11
Internasjonalt samarbeid	12
Økonomi	12
Styret og ressursgruppen	13
Planer for 2019	14
Takk	14

Innledning

2018 har vært et meget begivenhetsrikt år for oss! Vi startet året som *Helsehjelp til papirløse*, en selvstendig humanitær organisasjon som ble stiftet i oktober 2013. Formålet er å gi helsehjelp til papirløse i Bergen og omegn som ikke har tilgang til dette i det offentlige hjelpeapparatet. Etter et langvarig arbeid der styreleder har hatt samarbeidsmøter med Bergen Røde Kors og Stiftelsen Kirkens Bymisjon Bergen, ble det klart en «overtakelsesavtale» etter modell fra tilsvarende helsesenter i Oslo. Avtalen ble enstemmig vedtatt på organisasjonens årsmøte i april, og overtakelsen formelt skjedde i juni. I den forbindelse ble navnet endret til *Helsesenter for papirløse migranter – Bergen*, for å samsvare med navnet på senteret i Oslo.

I 2018 har helsesenteret holdt åpent for pasienter hver torsdag kveld (unntatt helligdager). Da har vi hatt «åpen dør», og pasienter kunne komme uten timeavtale. Vi har også dette året hatt økning i antall besøkende i forhold til året før. Fra august utvidet vi tilbudet med åpningstid annenhver onsdag kveld for kvinner, med gynekolog tilstede. Fokuset disse kveldene har vært på seksuell helse og gratis prevensjon. Vi har fortsatt samarbeidet med Haraldsplass Diakonale Sykehus for blodprøvetaking og røntgenundersøkelser. I tillegg til å være et legekontor har vi hver torsdag tilbud om samtale med psykolog, samt timebestilling til tannlege, fysioterapeut og øyelege.

Hovedmål og tiltak i 2018

- Opprettholde og videreutvikle helsetilbudet fra 2017 med eventuell tilpassing og justering etter behov og tilgjengelige ressurser
- Fortsette informasjonsarbeidet om tilbudet vårt
- Nedlegge organisasjonen og overføre tilbudet til Kirkens Bymisjon og Bergen Røde Kors for å sikre stabilitet fra år til år
- Utforske muligheter for nye lokaler som er mer tilpasset et helsesenter og kan møte behovet for større plass, flere og bedre tilrettelagte rom, og en økt effektivisering i mottak.

Målsetting på sikt:

- Jobbe for at papirløse skal få all helsehjelp og nødvendig oppfølging i det offentlige.

Helsetilbud 2018

Helsehjelpen har holdt åpent 47 torsdagskvelder i 2018 med lege, psykolog, sykepleiere og miljøkontakter til stede.

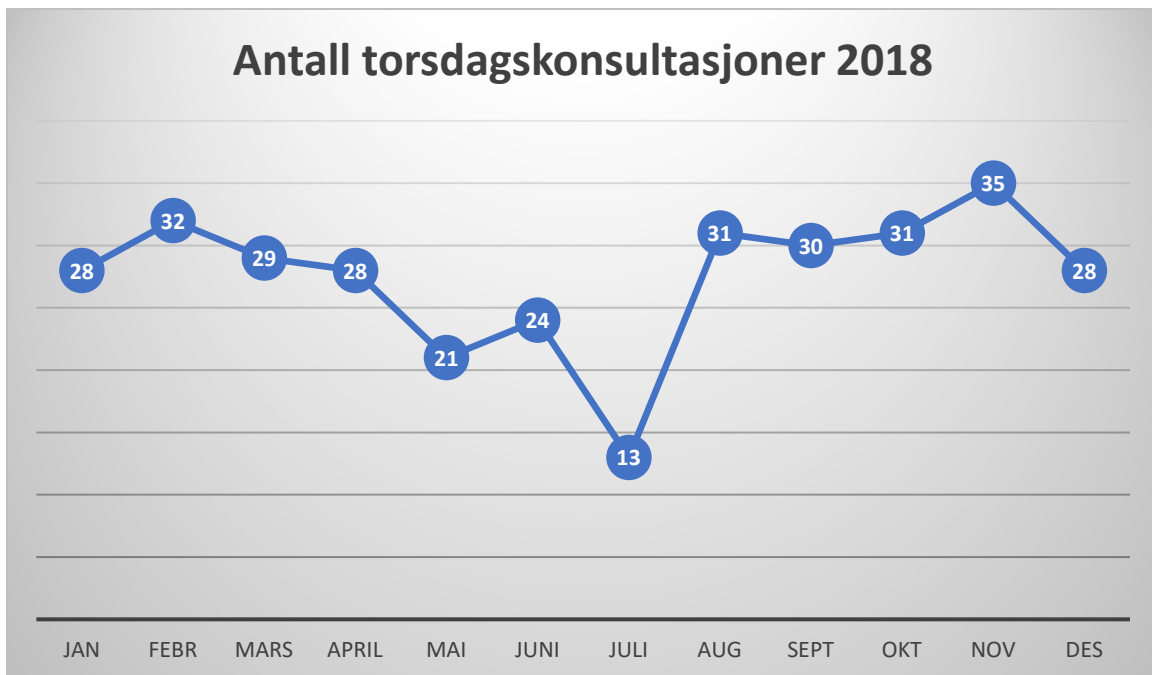
En psykolog har i tillegg til torsdagens drop-in timer fulgt opp 1 enkeltpasient over tid frem til november. Vi har også hatt tre fastleger vi har henvist pasienter videre til ved behov for kontinuitet i behandlingen. To av dem avviklet sin praksis i løpet av første halvdel av 2018. Den ene som var igjen ble svært overarbeidet utover høsten. Heldigvis fikk vi på plass en avtale med de to andre fastlegene om å bidra fast på helsesenteret noen tirsdager hver måned på dagtid, samtidig som ansatt er her og kan assistere dem. Dette tilbudet startet opp i november.

I 2018 har vi fortsatt samarbeidet med et tannlegekontor slik at papirløse får akutt smertelindrende behandling der. Pasientene får tilbud om busskort til denne tjenesten ettersom tannlegekontoret ligger utenfor Bergen sentrum. Tannlegene gjør jobben som frivillige for oss, men vi dekker et lite beløp for anvendt utstyr/materiale. I desember ble vi kontaktet av Tannleger uten grenser. De arrangerte en dag før jul der vi fikk sette opp pasienter til gratis behandling på et tannlegekontor i Bergen

sentrum. Tannlegen var positiv til eventuelt nytt samarbeid ved en senere anledning. Fra november 2018 fikk vi en avtale med Bergen tolketjeneste om inntil 4 gratis tolketimer per måned. Dette var sårt tiltrengt, spesielt med tanke på oppfølging av gravide og andre hos våre frivillige fastleger på dagtid. Men også for å kunne planlegge tolk til avtalte psykologtimer på torsdagskvelder.

Pasientoversikt

Antall 2018

Vi hadde 333 torsdagskonsultasjoner fordelt på 47 åpne torsdagskvelder. Dette er 49 flere enn året før.

57 konsultasjoner var med nye pasienter (72 nye året før), øvrige var oppfølgingskonsultasjoner/pasienter som hadde vært hos oss før.

I tillegg har det vært gjennomført **10 fysioterapikonsultasjoner** og **21 gynekologkonsultasjoner** hos oss utenom torsdagene. Fast gynekologtilbud annenhver onsdag fra august i forbindelse med seksuell helse-prosjekt for kvinner.

En av våre psykologer har hatt **14 psykologkonsultasjoner** for en pasient utenom åpningstiden.

Ca 15 pasienter ble henvist videre til våre frivillige fastleger for oppfølging der.

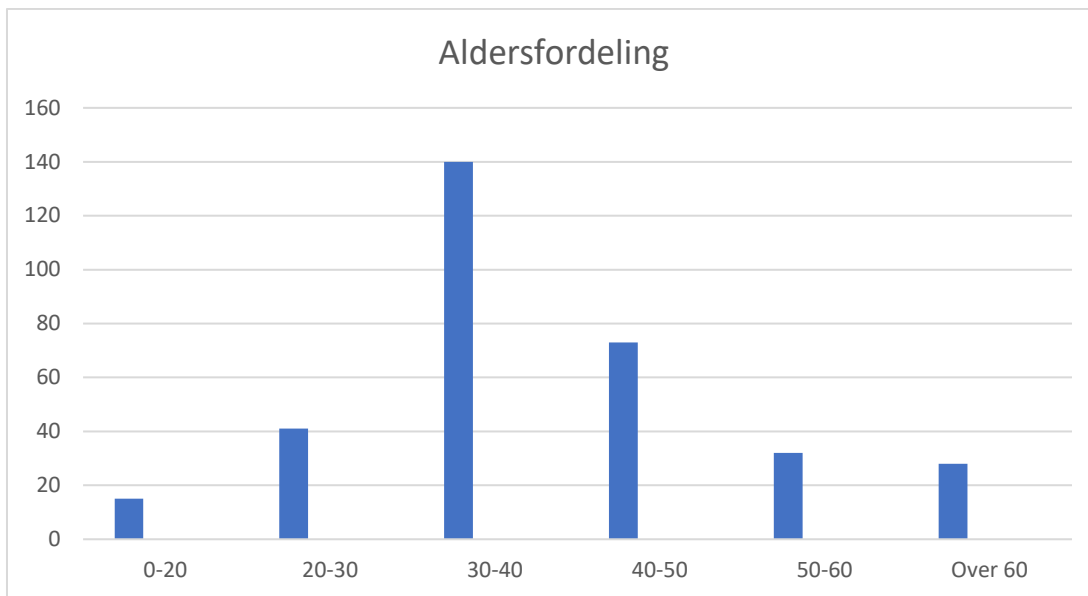
27 pasienter ble henvist videre til Haraldsplass Diakonale Sykehus for blodprøvetaking.

9 pasienter ble henvist til Haraldsplass for radiologiske undersøkelser.

Kjønn/Alder/Nasjonalitet

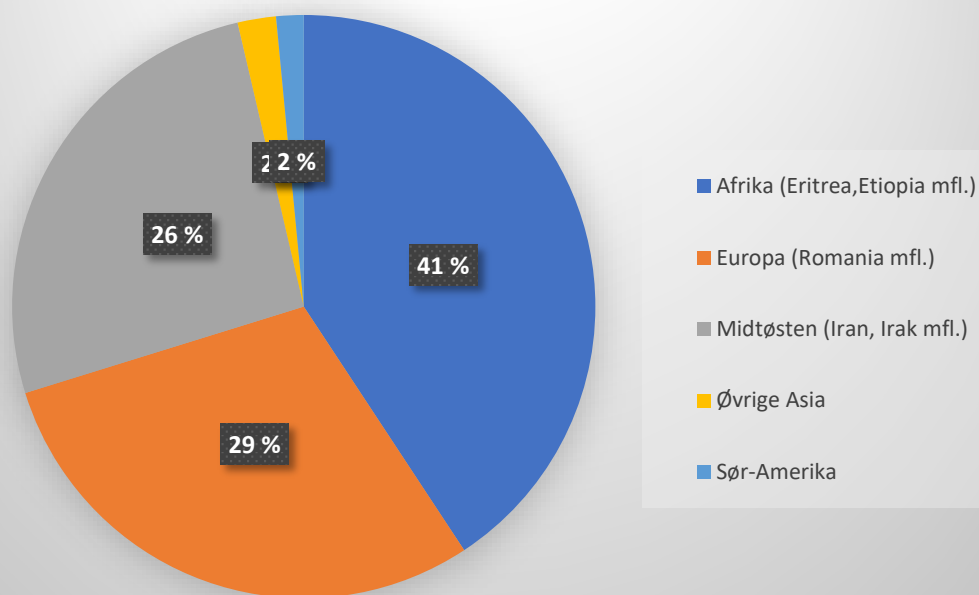
Om torsdagene var 57% av de besøkende menn, 43% kvinner. Kjønnfordelingen viser en økt kvinneandel med nesten 10 % fra året før.

Aldersfordelingen under viser tilsvarende tidligere år at de fleste av våre pasienter er unge voksne, med en markant overvekt av personer i 30-årene.

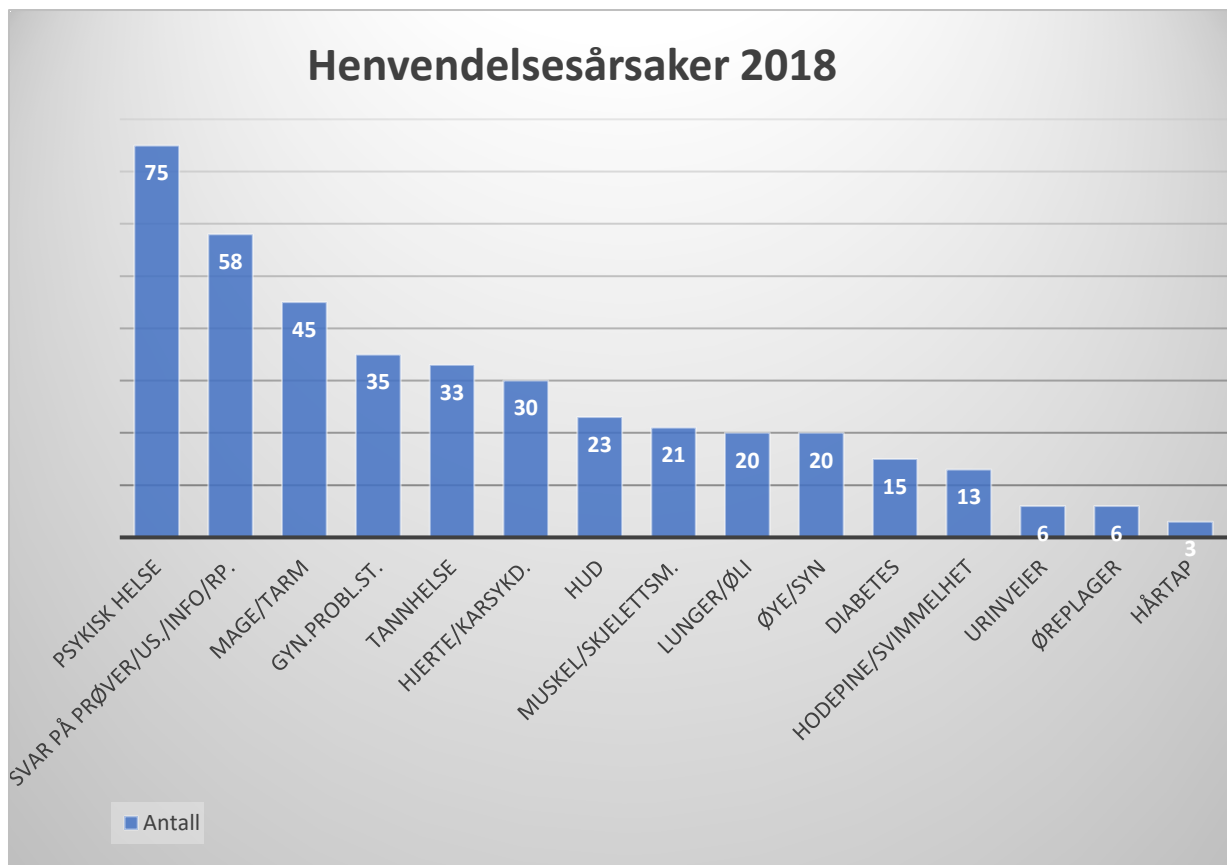
Oversikt over hvilke geografiske områder våre pasienter kommer fra vises i tabell under. I 2018 var for første gang de fleste av våre besøkende om torsdagene fra afrikanske land, særlig Etiopia og Eritrea (de siste årene har land i Midtøsten dominert). Mange var også fra Europa (hovedsakelig Romania) og fra land i Midtøsten (særlig Irak). Romania peker seg ut som landet der de fleste av våre besøkende kommer fra. Kanskje henger det sammen med et godt samarbeid med Akuttovernattingen til Kirkens Bymisjon samt Robin Hood Huset (tiltak som møter mange fattige tilreisende rumenere).

Områdeoversikt 2018

Henvendelsesårsaker

Tabellen under viser hvilke plager pasientene har oppsøkt Helsehjelp til papirløse for om torsdagene i 2018. Også i 2018 var det mange som oppsøkte oss med flere problemstillinger. Dette innebærer at konsultasjonene kan være tidkrevende, samt at oppfølging er påkrevd. Tilsvarende forrige år er det psykisk helse som peker seg ut som den vanligste henvendelsesårsaken.

Frivillige

Antall

Ved utgangen av 2018 var det 106 frivillige tilknyttet helsesenteret (se oversikt under).

Rolle	Antall
Leger i mottak	12 (inkl. 4 i permisjon)
Sykepleiere	13 (inkl. 2 i permisjon)
Psykologer	11 (inkl. 2 i permisjon)
Miljøkontakter	15 (inkl. 2 i permisjon)
Fysioterapeuter	4 (inkl. 1 i permisjon)
Gynekologer	4 (inkl. 1 i permisjon)
Tolker	41
Fastleger	3
Andre spesialister utenfor mottak	9
Andre frivillige utenfor mottak	2
Totalt (inkludert de som er registret flere ganger)	114
Totalt (fratrasket de som er registrert flere ganger, pga flere roller)	106

Nye frivillige og venteliste

I løpet av året er det flere som har tatt permisjon eller sluttet, og nye som har kommet til. Det er mest krevende å få tak i psykologer, leger og tolker til utvalgte språk. Med unntak av noen tolker, har vi har fortløpende fått inn nye frivillige etter hvert som behovet har meldt seg.

Vår erfaring er at mange av de nye frivillige har hørt om oss gjennom personer som enten er eller har vært frivillig på Helsesenteret. For å formidle at vi har behov for nye frivillige har vi benyttet vår profil på Frivillig.no, Bergen Røde Kors har publisert på sin Facebook side og vi på våre Facebook sider; «Helsesenter for papirløse migranter - Bergen» og «Frivillige på Helsesenter for papirløse migranter – Bergen». Når det kommer til sykepleiere og miljøkontakter har vi lang venteliste og der har derfor vært uproblematisk å få inn nye frivillige som tilhører disse gruppene.

Vi opplever at både gamle og nye frivillige gjør en svært god jobb.

Facebook-gruppen for organisasjonens frivillige har blitt flittig brukt for å dele aktuelle mediasaker om papirløse, bytte vakter, tipse om aktuelle arrangementer osv.

Avholdte arrangement og aktiviteter i 2018:

- 24. april: Årsmøte og generalforsamling
- 4.-5.mai: Nordisk seminar om helsehjelp til papirløse med besøkende deltakere fra Danmark, Sverige, Finland og helsesenteret i Oslo.
- 8.juni: Offisiell overtakelse av Kirkens Bymisjon og Bergen Røde Kors, med besøk av Erlend Horn (byrådsavdeling for sosial, bolig og inkludering) på helsesenteret
- 14.november: Humanitært forum på Bergen offentlige bibliotek, «Papirløses helse i menneskerettighetsbyen Bergen». Geir-Kjell Andersland fra styringsgruppen/Røde Kors var møteleder. Prosjektleder helse, flere frivillige og politikere deltok, samt Frode Eick fra helsesenteret i Oslo.

Overtakelse av Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon

I 2018 skjedde det store endringer i organisering og styring av organisasjonen. Allerede fra forarbeidet til det som i dag er et helsesenter var Røde Kors involvert, men da de ikke hadde kapasitet til å starte opp et tilbud ble Helsehjelp til papirløse startet som egen organisasjon. I 2015 begynte styret en dialog med Bergen Røde Kors og Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Bergen for å se om det var grobunn for samarbeid, støtte eller overtagelse. Organisasjonen opplevde det som økonomisk utfordrende og sårbart å drifte et helsesenter og organisasjon selvstendig fra år til år, og behovet for større trygghet og stabilitet har stått sentralt. Både Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon så viktigheten av et helsetilbud til papirløse, samt verdien i at det ble driftet av en større organisasjon, og dialogen gikk over til jevne møter der man diskuterte form og mål for samarbeid. Helsesenteret for papirløse migranter i Oslo ble brukt som et eksempel på hvordan to store organisasjoner kan drifte et tilbud sammen.

Etter 1,5 år med dialogmøter dukket behovet opp for å konkretisere et samarbeid og en evt overtagelse, samt håndtere det juridiske landskapet på en god måte for både de involverte og de ansatte. Dette fikk vi hjelp til av Advokatfirmaet Selmer som viste retningene vi kunne ta som ville ivareta alle parter på best mulig måte. Både styret i Helsehjelp til papirløse og Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon gikk for alternativet de anbefalte, å legge ned organisasjonen slik at Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon arver midler, ansatte og forpliktelser. Helsehjelp til papirløse vedtok endringene enstemmig på årsmøtet i 2018.

En samarbeidsavtale mellom Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon ble laget, og ansvar og oppgaver fordelte de seg imellom.

I juni 2018 ble Helsehjelp til papirløse tatt over av Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon. Etter dette fulgte arbeidet med å tilpasse tilbudet og helsesenteret til de to store organisasjonene, både i form av logoer, markedsføring og publisitet for å gjøre endringene kjent internt og eksternt, men også for ansatte og frivillige som skulle inn i nye systemer. Det formelle arbeidet med økonomi, overføring av midler, legge ned organisasjonen i Brønnøysundregisteret etc, ble gjort i siste halvdel av 2018 slik at man ikke forhastet seg og kunne opprettholde fokus på den daglige driften av tilbudet. Ved utgangen av 2018 var alle formelle endringer på plass.

Informasjons- og mediarbeid

Prosjektleder helse holdt en kort presentasjon om Helsehjelp til papirløse og arbeidet vårt på Miljøpariet De Grønne (MDG) sitt årsmøte 27.januar, for et lite honorar til organisasjonen.

I forbindelse med ny organisering og nytt åpningstilbud for kvinner kom journalist fra BA på besøk til helsesenteret i slutten av august. Det resulterte i saken «Muna lever i skjul» på trykk 7.september.

Prosjektleder helse deltok 12.september på arrangementet «Med livet på vent» på Litteraturhuset og holdt en kort presentasjon om helsesenteret. Arrangert av Det humanistiske fakultet, UiB og Senter for kvinne- og kjønnsforskning SKOK.

Prosjektleder helse og Geir-Kjell Andersland deltok på Seminar om helsehjelp til papirløse migranter i Oslo 6.november.

Prosjektleder helse deltok på Migrasjonskonferanse: Helse i alt vi gjør, på UiB 15.november. Hun var med i en paneldebatt sammen med an av våre frivillige psykologer.

22. november underviste prosjektleder helse om helsehjelp til papirløse for 2.klasse sykepleiestudenter på Høgskolen på Vestlandet. Studentene viste stort engasjement og interesse for temaet.

Både BT og BA hadde en rekke debattinnlegg om helsehjelp til papirløse høsten 2018, fra blant annet frivillige på helsesenteret, Erlend Horn (byråd for sosial, bolig og inkludering) samt styringsgruppen. Erlend Horn har besøkt helsesenteret flere ganger og er veldig støttende til arbeidet vårt.

Internasjonalt samarbeid

I mai var vi vertskap for den nordiske konferansen for klinikker som gir helsehjelp til papirløse.

På konferansen ble det ytret ønske om å holde hverandre mer oppdatert gjennom hele året, og det ble derfor opprettet en felles Facebookgruppe for dette formålet; *Nordic network for access to healthcare*. Neste års vertsland for konferansen blir Finland.

Økonomi

Bergen kommune støttet oss med 510.000 kr i 2018. Vi var også så heldig å få støtte på kr 300.000 fra Hordaland fylkeskommune, etter et initiativ fra SV. Vi søkte

Helsedirektoratet om støtte til et «seksuell helse» prosjekt rettet mot kvinner, og mottok 100.000 kr til dette formål. Vi fikk også donasjoner fra privatpersoner i løpet av hele året.

Styret og ressursgruppen

Frem til overtakelse av Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon bestod styret av 5 medlemmer og 2 varamedlemmer:

Leder:	Silje Olsen
Nestleder:	Kristin Natvig
Styremedlem:	Naser Khodapanahi
Styremedlem:	Grete Alræk Iversen
Styremedlem:	Andrea Melberg
Varamedlem:	Valeria Markova
Varamedlem:	Sunniva Todnem Sakkestad

Styret er det øverste organet og har ansvar for de overordnede administrative oppgaver. Disse består blant annet av planlegging og gjennomføring av tiltaket, administrasjon, økonomi, informasjonsarbeid, kontakt med samarbeidspartnere og oppfølging av ressursgruppen.

Ressursgruppen er underlagt styret og har i første halvdel av 2018 bestått av 5 personer som har bred kompetanse innenfor flyktning-, mottaks- og helsearbeid og kursing innen dette: Rolf Vårdal, Sindre Nordaker, Line Solheim, Elin Vestbøstad og Ann-Elisbeth Røssland. Ressursgruppen har hatt ansvar for å arrangere aktuelle kurs for frivillige. Ressursgruppen har også vært bindeleddet mellom de frivillige og styret, og har for eksempel videreformidlet faglige spørsmål og utfordringer.

Etter at Bergen Røde Kors og Kirkens Bymisjon overtok ansvaret for helsesenteret ble styret erstattet av en «styringsgruppe» bestående av to personer fra Bergen Røde Kors (Marian Guddal Hansen og Geir-Kjell Andersland) og to personer fra Kirkens Bymisjon (Arne Liljedahl Lynngård og Astrid O. Spjeldnæs).

På årsmøtet ble det bestemt at man skulle satse på å ha en ressursgruppe videre, der frivillige kunne søke seg inn for 1 år av gangen. Hensiktsmessig å ha en ansvarlig «ressursperson» innenfor hver faggruppe på helsesenteret. Jørgen Østensjø (lege), Hassan Parandeh (miljøkontakt/medisinstudent), Sindre Nordaker (psykolog) og Rolf Vårdal (fysioterapeut og miljøkontakt) meldte seg til denne gruppa.

Planer for 2019

- Opprettholde og videreutvikle tilbudet fra 2018 med eventuell tilpassing og justering etter behov og tilgjengelige ressurser
- Overgang til elektronisk journalsystem (SOMA)
- Fortsette informasjonsarbeidet om tilbudet vårt
- Styringsgruppen fra Kirkens Bymisjon og Bergen Røde Kors fortsetter dialog med lokale politikere og støttespillere for å styrke papirløses helsetilbud
- Jobbe for å øke stillingsprosenten til frivillighetskoordinator (20 prosent) for å matche økt antall besøkende og utvidet tilbud

Målsetting på sikt:

- Jobbe for at papirløse skal få all helsehjelp og nødvendig oppfølging i det offentlige.

Takk!

Tusen takk til:

- Våre fantastiske frivillige som bruker av sin tid og deler sin kunnskap og ressurser. Dere er vårt sterkeste ledd!
- Haraldsplass Diakonale Sykehus for at dere uten å nøle tar imot pasienter som trenger blodprøver og radiologiske undersøkelser.
- Prestestien tannlegesenter for et verdifullt bidrag til vårt helsetilbud.
- Våre andre samarbeidspartnere, for deres viktige innspill, hjelp og støtte.
- Våre økonomiske bidragsyttere i 2018:
Bergen kommune
Hordaland fylkeskommune
Helsedirektoratet
Privatpersoner og små organisasjoner